

Dosarul nr. 2r-20/2020

Prima instanță: Judecătoria Soroca, sediul Florești (M. Nicorici)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (Iu. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

DECIZIE

22 ianuarie 2020

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Tatiana Babușca,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Babușca
împotriva Nadejdei Babușca privind încasarea prejudiciului material și moral,
împotriva încheierii din 18 noiembrie 2019 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă:

La 30 ianuarie 2019 Tatiana Babușca a depus cerere de chemare în judecată împotriva Nadejdei Babușca, solicitând încasarea prejudiciului material cauzat prin contravenție: 147 euro - costul biletului la avion nefolosit în legătură cu maltratarea sa, 300 de lei – cheltuieli de transport, 128 de lei – cheltuieli pentru investigațiile medicale, cât și prejudiciul moral în mărime de 5000 de lei.

Prin hotărârea din 06 septembrie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești, s-a admis parțial acțiunea înaintată de Tatiana Babușca.

S-a încasat de la Nadejda Babușca în beneficiul Tatianeii Babușca prejudiciul material cauzat prin contravenție, în mărime de 128 de lei, cu titlu de cheltuieli pentru investigații medicale, suma de 120 de lei cu titlu de cheltuieli de transport.

S-a încasat de al Nadejda Babușca în beneficiul Tatianeii Babușca, prejudiciul moral în mărime de 500 de lei.

În rest, s-a respins acțiunea Tatianeii Babușca împotriva Nadejdei Babușca cu privire încasarea prejudiciului material și moral.

Prin hotărârea suplimentară din 10 septembrie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești s-a dispus încasarea de la Nadejda Babușca în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 100 de lei.

La 06 noiembrie 2019 Tatiana Babușca a declarat apel împotriva hotărârii din 06 septembrie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești, solicitând repunerea în termenul legal a cererii de apel și casarea parțială a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a pretențiilor din acțiune.

Prin încheierea din 18 noiembrie 2019 a Curții de Apel Bălți, s-a constatat că apelanta nu a indicat careva temeuri de fapt și de drept în susținerea solicitării privind repunerea în termen și în temeiul art.369 alin.(1), lit. b) Cod de procedură civilă a dispus restituirea cererii de apel declarată de Tatiana Babușca împotriva hotărârii din 06 septembrie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești, ca fiind depusă tardiv.

La 06 decembrie 2019 (data indicată pe plicul poștal (f.d. 67), Tatiana Babușca a declarat recurs împotriva încheierii din 18 noiembrie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea integrală a încheierii instanței de apel, cu restituirea dosarului spre rejudecare.

În motivarea recursului a exprimat dezacordul cu încheierea contestată, menționând că în cererea de apel a solicitat inclusiv și repunerea în termen a apelului, însă instanța de apel a restituit apelul ca fiind tardiv, fără a se expune referitor la solicitarea sa. A solicitat repunerea în termen, invocând că a omis termenul din vina instanței judecătorești care a eliberat hotărârea integrală abia la 04 noiembrie 2019, când termenul de depunere a apelului era deja expirat, pe când dânsa a solicitat eliberarea hotărârii motivate încă la 06 septembrie 2019.

A specificat că nu a depus apelul în termen deoarece nu cunoștea motivele respingerii parțiale a pretențiilor sale de către instanța de judecată.

Prin restituirea apelului i-a fost lezat accesul liber la justiție, la un proces echitabil prevăzut de art. 6 din CEDO.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele dosarului atestă că copia încheierii contestate a fost expediată în adresa participanților la proces la 21 noiembrie 2019 (f.d. 62), fiind recepționată de către Tatiana Babușca la 26 noiembrie 2019 (f.d. 63) și de către avocatul Schibin Dina la 27 noiembrie 2019 (f.d. 64).

Prin urmare, recursul declarat la 06 decembrie 2019 de către Tatiana Babușca este în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

La 16 decembrie 2019 în adresa intimă a fost expediată copia recursului declarat de Tatiana Babușca, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs, însă referință nu a fost depusă.

Verificând legalitatea încheierii contestate, în limitele indicate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În conformitate cu art. 111 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească.

Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

În conformitate cu art. 113 Cod de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele cauzei s-a stabilit că, la 06 septembrie 2019 a fost pronunțat dispozitivul hotărârii a Judecătoriei Soroca, sediul Florești, prin care a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Babușca, s-a încasat de la Nadejda Babușca în beneficiul Tatianeii Babușca prejudiciul material cauzat prin contravenție, în mărime de 128 de lei, cu titlu de cheltuieli pentru investigații medicale și suma de 120 de lei cu titlu de cheltuieli de transport, cât și prejudiciul moral în mărime de 500 de lei. În rest s-a respins cererea de chemare în judecată a Tatianeii Babușca împotriva Nadejdei Babușca cu privire încasarea prejudiciului material și moral (f.d. 43, 49-53).

Tot la 06 septembrie 2019 reclamanta Tatiana Babușca, cât și avocatul acesteia Dina Schibin a primit copia dispozitivului hotărârii, fapt confirmat prin recipisa anexată la materialele cauzei (f.d.44), la aceeași dată prin cerere solicitând eliberarea hotărârii motivate (f.d. 45).

Așa fiind, termenul de declarare a apelului a început să curgă de la 07 septembrie 2019, ziua imediat următoare datei când a fost pronunțat dispozitivul hotărârii primei instanțe, având în vedere că ziua survenirii evenimentului nu se ia în considerare la calcularea termenului, și a expirat la data de 07 octombrie 2019, aceasta fiind ultima zi de depunere a apelului.

Contrar normelor procedurale enunțate mai sus, cererea de apel împotriva hotărârii primei instanțe a fost depusă de Tatiana Babușca abia la 06 noiembrie 2019, respectiv cu încălcarea termenului prevăzut de art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Tatiana Babușca odată cu depunerea apelului împotriva hotărârii primei instanțe nu a prezentat careva probe în confirmarea imposibilității îndeplinirii actului procedural în interiorul termenului prevăzut de lege, limitându-se doar la menționarea formală că nu a cunoscut motivele respingerii parțiale a pretențiilor sale. A depus cererea de apel doar după recepționarea hotărârii motivate, vina în omiterea termenului fiind pe seama instanței de judecată.

Potrivit art. 116 alin. (1)-(3) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță.

Cererea de repunere în termen se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de procedură și se examinează în ședință de judecată. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică soluționarea repunerii în termen.

La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Astfel, Colegiul cercetând materialele dosarului, remarcă că reclamanta Tatiana Babușca a participat personal în ședințele de judecată la examinarea cererii de chemare în judecată depusă împotriva Nadejdei Babușca, inclusiv și la pronunțarea dispozitivului hotărârii din 06 septembrie 2019 de către Judecătoria Soroca, sediul Florești, primind și o copie de pe actul judecătoresc.

Având cunoștință despre examinarea cauzei civile inițiate la cererea sa, recurenta urma să întreprindă toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (Van Harn vs Germany, nr.7557/03 din 11 septembrie 2007), de a-și proteja dreptul de acces la instanță și de a îndeplini actele procedurale în termenii prevăzuți de lege, fapt ignorat de aceasta și care în consecință a generat omiterea neîntemeiată a termenului prescris la depunerea apelului or, prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului ca urmare a expirării termenului de atac incontestabil ar leza principiul securității raporturilor juridice.

În această ordine de idei, Colegiul menționează că nu poate fi reținut argumentul recurente precum că hotărârea motivată i-a fost pusă la dispoziție abia la 04 noiembrie 2019, iar dânsa a omis termenul de declarare a apelului din vina instanței judecătorești or, reieșind din prevederile art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, termenul de depunere a apelului nu este condiționat de data primirii hotărârii motivate, dar de data pronunțării dispozitivului hotărârii, la caz 06 septembrie 2019.

La acest capitol Colegiul menționează și faptul că, reieșind din prevederile art. 365 Cod de procedură civilă, legislația permite depunerea apelului preliminar, iar potrivit alin. (1¹) din același articol, elementele cererii de apel prevăzute la alin. (1) lit.d), e) și h), și anume motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, probele invocate în susținerea apelului, cât și anexarea documentelor necesare, pot fi incluse într-o cerere de apel suplimentară depusă după data întocmirii hotărârii integrale, fapt neglijat de către recurentă.

În conformitate cu art. 56 alin. (3) Cod de procedură civilă, participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Astfel, Colegiul reține că recurenta în cazul dat nu a dat dovadă de diligență și bună credință în realizarea drepturilor sale, ca ulterior să invoce încălcarea dreptului de acces la justiție, în condițiile cînd personal nu și-a realizat drepturile garantate de legislația în vigoare.

Instanța de apel întemeiat a conchis asupra necesității respingerii cerinței de repunere în termen a cererii de apel, în cazul în care nu au fost prezentate motive întemeiate pentru repunerea în termen, cât și probe în acest sens.

Soluția de respingere a cererii de repunere în termen este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil în sensul art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului ar împiedica rămânerea

irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și în așa mod ar implica încălcarea principiului securității raporturilor juridice.

În hotărârea CtEDO pronunțată în cauza Ponomaryov vs Ucraina (03 aprilie 2008), Curtea Europeană a notat că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Reglementări similare au fost statuate de către înalta Curte și în cauzele Ceachir vs Moldova, Popov vs Moldova, Melnic vs Moldova, în care s-a menționat că, prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către părți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale au încălcat dreptul la un proces echitabil.

Curtea a admis că revine în primul rând instanțelor interne să decidă asupra repunerii în termen de introducere a căii ordinare de atac, dar ele nu se bucură de o marjă de apreciere nelimitată. Instanțele sunt obligate să indice motivele pentru care au acceptat repunerea în termen. În toate cazurile, instanțele interne ar trebui să verifice dacă motivele de repunere în termen ar putea justifica o ingerință în principiul autorității de lucru judecat.

Prin urmare, Colegiul consideră că instanța de apel întemeiat a emis încheierea din 18 noiembrie 2019, deoarece apelanta nu și-a exercitat fără motive întemeiate drepturile sale procedurale, iar în consecință Curtea de Apel Bălți a curmat în mod legal orice abuz din partea acesteia.

În susținerea celor relatate, Colegiul consideră necesar a fi reținute și prevederile art. 10 alin. (1)-(3) Cod de procedură civilă, care statuează că, sancțiunile procedurale sânt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce.

Sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în dependență de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Reieșind din cele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele indicate de recurentă sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține încheierea Curții de Apel Bălți.

În conformitate cu art. 427 lit. a), 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Tatiana Babușca.

Se menține încheierea din 18 noiembrie 2019 a Curții de Apel Bălți în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Babușca împotriva Nadejdei Babușca privind încasarea prejudiciului material și moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh